

OBSAH

OBDOBÍ PŘÍPRAVY A PROVEDENÍ ŘÍJNOVÉ SOCIALISTICKÉ REVOLUCE

O ÚKOLECH PROLETARIÁTU V NYNĚJŠÍ REVOLUCI	11
O DVOJVLÁDÍ	16
ÚKOLY PROLETARIÁTU V NAŠÍ REVOLUCI. <i>Návrh platformy proletářské strany</i>	19—43
Třídní ráz provedené revoluce	19
Zahraniční politika nové vlády	20
Svérázné dvojvládí a jeho třídní význam	21
Svéráznost taktiky, která z toho vyplývá	23
Revoluční obranářství a jeho třídní význam	24
Jak je možno skončit válku?	26
Nový typ státu, který vyrůstá v naší revoluci	27
Agrární a národnostní program	29
Znárodnění bank a kapitalistických syndikátů	31
Situace v socialistické Internacionále	32
Bankrot Zimmerwaldské Internacionály — Je nutno založit III. Internacionálu	37
Jaký má být název naší strany, aby byl vědecky správný a politicky napomáhal proletariátu jasněji si uvědomit své úkoly?	40
VII. („DUBNOVÁ“) VŠERUSKÁ KONFERENCE SDDSR(b) 7.—12. května (24. — 29. dubna) 1917	44—48
RESOLUCE O AGRÁRNÍ OTÁZCE, SCHVÁLENÁ NA KONFERENCI 11. května (28. dubna)	44
RESOLUCE O NÁRODNOSTNÍ OTÁZCE, SCHVÁLENÁ NA KONFERENCI 12. května (29. dubna)	47
I. VŠERUSKÝ SJEZD ROLNICKÝCH ZÁSTUPCŮ 17. května — 10. června (4.—28. května) 1917. <i>Návrh resoluce o agrární otázce</i>	49
I. VŠERUSKÝ SJEZD SOVĚTŮ DĚLNICKÝCH A VOJENSKÝCH ZÁSTUPCŮ 16. (3.) června — 6. července (23. června) 1917. <i>Řeč o poměru k Prozatímní vládě pronesená 17. (4.) června 1917</i>	51
K HESLŮM	61
POUČENÍ Z REVOLUCE	67—77
Doslov	77
HROZÍCÍ KATASTROFA A JAK JÍ ČELIT	78—110
Hlad se blíží	78

Úplná nečinnost vlády	79
Všeobecně známá a snadná kontrolní opatření	81
Znárodnění bank	83
Znárodnění syndikátů	87
Zrušení obchodního tajemství	89
Nucené sdružování ve svazy	92
Regulování spotřeby	95
Vláda znemožňuje práci demokratických organizací	97
Finanční krach a opatření proti němu	100
Je možné jít vpřed a bát se jít k socialismu?	103
Boj proti hospodářskému rozvratu a válka	105
Revoluční demokracie a revoluční proletariát	108
MARXISMUS A POVSTÁNÍ. <i>Dopis Ústřednímu výboru sociálně-demokratické dělnické strany Ruska</i>	111
ÚKOLY REVOLUCE	116—122
Zhoubnost paktování se s kapitalisty	117
Vládu sovětům	117
Mír národům	118
Půdu pracujícím	119
Boj proti hladu a hospodářskému rozvratu	120
Boj proti kontrarevoluci statkářů a kapitalistů	121
Pokojný vývoj revoluce	121
RADY ČLOVĚKA STOJÍCÍHO STRANOU	123
ZASEDÁNÍ ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU SDDSR(b) 23. (10.) října 1917	125
RESOLUCE O OZBROJENÉM POVSTÁNÍ	125
DOPIS ČLENŮM BOLŠEVICKÉ STRANY	126
DOPIS ČLENŮM ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU	129
STÁT A REVOLUCE. <i>Učení marxismu o státu a úkoly proletariátu v revoluci</i>	131—210
Předmluva k prvnímu vydání	131
Předmluva k druhému vydání	132
Kapitola I. Třídní společnost a stát	133
1. Stát produktem nesmiřitelnosti třídních rozporů	133
2. Zvláštní oddíly ozbrojených lidí, vězení a pod.	135
3. Stát nástrojem vykořisťování utiskované třídy	137
4. „Odumírání“ státu a násilná revoluce	140
Kapitola II. Stát a revoluce. Zkušenosti z let 1848—1851	144
1. Předvečer revoluce	144
2. Výsledky revoluce	147
3. Marxovo pojetí otázky roku 1852	151
Kapitola III. Stát a revoluce. Zkušenosti Pařížské komuny roku 1871. Marxův rozbor	153
1. V čem záleželo hrdinství pokusu komunardů?	153
2. Čím nahradit rozbitou státní mašinerii?	156
3. Zrušení parlamentarismu	159

4. Organizace jednoty národa	163
5. Zničení cizopasníka — státu	165
Kapitola IV. Pokračování Engelsovy dodatečné vysvětlivky	167
1. „K bytové otázce“	167
2. Polemika proti anarchistům	168
3. Dopis Bebelovi	171
4. Kritika návrhu erfurtského programu	173
5. Předmluva z roku 1891 k Marxově „Občanské válce“	178
6. Engels o překonání demokracie	181
Kapitola V. Ekonomické základy odumírání státu	183
1. Marxovo pojetí otázky	184
2. Přejchod od kapitalismu ke komunismu	185
3. První fáze komunistické společnosti	189
4. Vyšší fáze komunistické společnosti	192
Kapitola VI. Zvulgarisování marxismu oportunisty	197
1. Plechanovova polemika proti anarchistům	198
2. Polemika Kautského proti oportunistům	199
3. Polemika Kautského proti Pannekoekovi	204
Doslov k prvnímu vydání	210
II. VŠERUSKÝ SJEZD SOVĚTŮ DĚLNICKÝCH A VOJENSKÝCH ZÁSTUPCŮ	
7.—8. listopadu (25.—26. října) 1917	211—225
1. DĚLNÍKŮM, VOJÁKŮM A ROLNÍKŮM	211
2. REFERÁT O MÍRU, proslovený 8. listopadu (26. října) 1917	213
3. ZÁVĚREČNÉ SLOVO K REFERÁTU O MÍRU 8. listopadu (26. října) 1917	217
4. REFERÁT O PŮDĚ, 8. listopadu (26. října) 1917	220
NÁVRH NAŘÍZENÍ O DĚLNICKÉ KONTROLE	224
Z ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU SOCIÁLNĚ DEMOKRATICKÉ DĚLNICKÉ STRANY (BOLŠEVÍKŮ) RUSKA. <i>Všem členům strany a všem pracujícím třídám Ruska</i>	226
SVAZEK DĚLNÍKŮ S PRACUJÍCÍMI A VYKOŘIŠTOVANÝMI ROLNÍKY. <i>Dopis redakci „Pravdy“</i>	230
THESE O ÚSTAVODÁRNÉM SHROMÁŽDĚNÍ	232
NÁVRH DEKRETU O SOCIALISACI NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ	236
OTÁZKY DELEGÁTŮM I. VŠEARMÁDNÍHO SJEZDU K DEMOBILISACI ARMÁDY	239
JAK ORGANISOVAT SOUTĚŽENÍ?	241
NÁVRH DEKLARACE PRÁV PRACUJÍCÍHO A VYKOŘIŠTOVANÉHO LIDU	249
NÁVRH DEKRETU O ROZPUŠTĚNÍ ÚSTAVODÁRNÉHO SHROMÁŽDĚNÍ	252
THESE O OKAMŽITÉM UZAVŘENÍ SEPARÁTNÍHO A ANEKČNÍHO MÍRU	254
SOCIALISTICKÁ VLAST V NEBEZPEČÍ	260

PODIVNÉ A STRAŠNÉ	262
NA VĚCNOU ZÁKLADNU	268
VÁŽNÉ POUČENÍ A VÁŽNÁ ODPOVĚDNOST	270
REFERÁT O VÁLCE A MÍRU NA VII. SJEZDU KOMUNISTICKÉ STRANY (BOLŠEVIKŮ) RUSKA přednesený 7. března 1918	275
HLAVNÍ ÚKOL NAŠICH DNÍ	292
NEJBLIŽŠÍ ÚKOLY SOVĚTSKÉ MOCI	296—324
Mezinárodní postavení Ruské sovětské republiky a základní úkoly socialistické revoluce	296
Všeobecné heslo dne	299
Nová fáze boje proti buržoasii	300
Význam boje za všeobecnou registraci a kontrolu	306
Zvýšení pracovní produktivity	309
Organisace soutěžení	311
„Harmonická organisace“ a diktatura	312
Rozvoj sovětské organisace	320
Závěr	323

OBDOBÍ ZAHRANIČNÍ VOJENSKÉ INTERVENCE A OBČANSKÉ VÁLKY

O HLADU. <i>Dopis petrohradským dělníkům</i>	327
VŠEM GUBERNSKÝM A ÚJEZDNÍM SOVĚTŮM	334
SOUDRUZI! DĚLNÍCI! VZHŮRU DO POSLEDNÍHO, ROZHODUJÍCÍHO BOJE!	335
ŘEČ V „DEN RUDÉHO DŮSTOJNÍKA“ 24. listopadu 1918	339
PROLETÁŘSKÁ REVOLUCE A RENEGÁT KAUTSKÝ	340—413
Předmluva	340
Jak Kautský udělal z Marxe tuctového liberála	342
Buržoasní a proletářská demokracie	350
Může být rovnost mezi vykořisťovaným a vykořisťovatelem?	356
Sověty se nesmějí přeměnit ve státní organisace	362
Ústavodárné shromáždění a Sovětská republika	367
Sovětská ústava	373
Co je internacionalismus?	380
Přisluhování buržoasii pod rouškou „ekonomické analysy“	390
Příloha I.	390
These o Ústavodárném shromáždění	409
Příloha II.	409
Nová Vanderveldova kniha o státu	409
VYBOJOVANÉ A ZAZNAMENANÉ	414
REFERÁT O PROGRAMU STRANY, proslovený 19. března 1919 na VIII. sjez- du KS(b)R	416

REFERÁT O PRÁCI NA VENKOVĚ, přednesený 23. března 1919 na VIII. sjezdu KS(b)R	432
DOPIS PETROHRADSKÝM DĚLNÍKŮM O POMOCI VÝCHODNÍ FRONTĚ	445
THESE ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KOMUNISTICKÉ STRANY (BOLŠEVIKŮ) RUSKA O SITUACI NA VÝCHODNÍ FRONTĚ	446
POZOR NA ŠPIONY	449
TŘETÍ INTERNACIONÁLA A JEJÍ MÍSTO V DĚJINÁCH	450
POZDRAV MAĎARSKÉMU DĚLNICTVU	457
VELIKÁ INICIATIVA. <i>O hrdinství dělníků v zázemí. O „komunistických sobotnicích“</i>	461
VŠE DO BOJE PROTI DENIKINOVĚ. <i>Dopis Ústředního výboru komunistické strany (bolševiků) Ruska organisacím strany</i>	479—493
Hlavní úkol dneška	479
Říkat lidu pravdu o Kolčakovi a Denikinovi	481
Práce mezi mobilisovanými	481
Práce mezi zběhy	482
Přímá pomoc armádě	483
Omezení nevojenských prací	484
Práce v přífrontovém pásmu	486
Poměr k vojenským odborníkům	487
Boj proti kontrarevoluci v zázemí	490
Všeobecná mobilisace obyvatelstva k válce „Práce revolučním způsobem“	492 493
DOPIS DĚLNÍKŮM A ROLNÍKŮM U PŘÍLEŽITOSTI VÍTĚZSTVÍ NAD KOL- ČAKEM	494
STÁT DĚLNÍKŮ A STRANICKÝ TÝDEN	501
SOUDRUHŮM RUDOARMĚJCŮM	503
EKONOMIKA A POLITIKA V OBDOBÍ DIKTATURY PROLETARIÁTU	504
DO BOJE PROTI PALIVOVÉ KRISI. <i>Oběžník organisacím strany</i>	513
PROJEV NA I. SJEZDU ZEMĚDĚLSKÝCH KOMUN A ZEMĚDĚLSKÝCH ARTĚLŮ 4. prosince 1919	516
DOPIS DĚLNÍKŮM A ROLNÍKŮM UKRAJINY U PŘÍLEŽITOSTI VÍTĚZSTVÍ NAD DĚNIKINEM	524
O PRACOVNÍ DISCIPLINĚ	529
IX. SJEZD KS(b)R, konaný 29. března až 5. dubna 1920. <i>Zpráva Ústředního výboru z 29. března</i>	530
OD ROZBITÍ ODVĚKÉHO ŘÁDU K VYTVOŘENÍ NOVÉHO	545
DĚTSKÁ NEMOC „LEVIČÁCTVÍ“ V KOMUNISMU	547—619
I. V jakém smyslu možno mluvit o mezinárodním významu ruské revoluce?	547
II. Jedna z hlavních podmínek úspěchu bolševiků	549
III. Hlavní etapy v dějinách bolševismu	551
IV. V boji proti kterým nepřátelům v řadách dělnického hnutí bolševismus vy- rostl, zesílil a zocelil se?	555
V. „Levý“ komunismus v Německu. <i>Vůdcové - strana - třída - masa</i>	561

VI. Mají revolucionáři pracovat v reakčních odborech?	566
VII. Je přípustná naše účast v buržoasních parlamentech?	574
VIII. „Žádné kompromisy?“	582
IX. „Levý“ komunismus v Anglii	590
X. Některé závěry	599
Dodatek	617
I. Rozkol německých komunistů	617
II. Komunisté a nezávislí v Německu	612
III. Turati a spol. v Itálii	614
IV. Nesprávné závěry ze správných předpokladů	615
PŮVODNÍ NÁČRT THESÍ O AGRÁRNÍ OTÁZCE. <i>Pro II. kongres Komunistické Internacionály</i>	620
PŮVODNÍ NÁČRT THESÍ O NÁRODNOSTNÍ A KOLONIÁLNÍ OTÁZCE <i>Pro II. kongres Komunistické Internacionály</i>	630
II. KONGRES KOMUNISTICKÉ INTERNACIONÁLY	635
ÚKOLY ORGANISACÍ MLÁDEŽE. <i>Řeč na III. Všeruském sjezdu Komunistického svazu mládeže Ruska 2. října 1920</i>	637
DOPIS TULSKÝM SOUDRUHŮM	651

OBDOBÍ PŘECHODU K MÍROVÉ OBNOVĚ NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ

PŮVODNÍ NÁVRH RESOLUCE X. SJEZDU KOMUNISTICKÉ STRANY RUSKA O JEDNOTĚ STRANY	655
PŮVODNÍ NÁVRH RESOLUCE X. SJEZDU KSR O SYNDIKALISTICKÉ A ANARCHISTICKÉ ÚCHYLCE V NAŠÍ STRANĚ	658
ŘEČ NA VŠERUSKÉM SJEZDU DOPRAVNÍCH DÉLNÍKŮ 27. března 1921	661
SOUDRUHŮM KOMUNISTŮM AZERBAJDŽANU, GRUZÍNSKA, ARMENIE, DAGESTANU A HORSKÉ REPUBLIKY	672
O NATURÁLNÍ DANI. <i>Význam nové politiky a její podmínky</i>	674—703
Místo úvodu	674
O nynější ekonomice Ruska. Z brožury z roku 1918	674
O naturální dani, svobodném obchodu a koncesích	683
Politické závěry a vývody	697
Závěr	702
THESE K REFERÁTU O TAKTICE KSR NA III. KONGRESU KOMUNISTICKÉ INTERNACIONÁLY. <i>(Původní návrh.)</i>	704—710
1. Mezinárodní situace RSFSR	704
2. Vzájemný poměr třídních sil v mezinárodním měřítku	704
3. Vzájemný poměr třídních sil v Rusku	705
4. Proletariát a rolnictvo Ruska	706
5. Válečný spolek proletariátu a rolnictva v RSFSR	706

6. Přejchod k správným hospodářským vztahům mezi proletariátem a rolnictvem	707
7. Za jakých podmínek může sovětská vláda připustit kapitalismus a koncese, a jaký to má význam	707
8. Úspěchy naší zásobovací politiky	708
9. Materiální základna socialismu a plán elektrifikace Ruska	708
10. Úloha „čisté demokracie“, II. a dvaapůlté Internacionály, eserů a menševiků jako spojenců kapitálu	709
NOVÉ ČASY, STARÉ CHYBY V NOVÉ FORMĚ	711
O ČISTCE STRANY	718
K ČTVRTÉMU VÝROČÍ ŘÍJNOVÉ REVOLUCE	720
O VÝZNAMU ZLATA DNES A PO ÚPLNÉM VÍTĚZSTVÍ SOCIALISMU	727
O ROLI A ÚKOLECH ODBORŮ ZA NOVÉ HOSPODÁŘSKÉ POLITIKY.	
<i>Usnesení ÚV KS(b)R z 12. ledna 1922</i>	734—742
1. Nová hospodářská politika a odbory	734
2. Státní kapitalismus v proletářském státě a odbory	734
3. Státní podniky převáděné na tak zvané hospodářské rozpočtování a odbory	735
4. Podstatný rozdíl mezi třídním bojem proletariátu ve státě, který uznává soukromé vlastnictví půdy, továren atd., kde politická moc je v rukou kapitalistické třídy, a mezi hospodářským bojem proletariátu ve státě, který neuznává soukromé vlastnictví půdy a většiny velkých podniků ve státě, kde je politická moc v rukou proletariátu	735
5. Návrat k dobrovolnému členství v odborech	737
6. Odbory a spravování podniků	737
7. Úloha a účast odborů v hospodářských a státních orgánech proletářského státu	738
8. Spojení s masou jako hlavní podmínka veškeré činnosti odborů	739
9. Rozpory přímo v postavení odborů za diktatury proletariátu	740
10. Odbory a specialisté	741
11. Odbory a maloměšťácké vlivy na dělnickou třídu	742
POLITICKÁ ZPRÁVA ÚSTŘEDNÍHO VÝBORU KOMUNISTICKÉ STRANY (BOLŠEVIKŮ) RUSKA, přednesená na XI. sjezdu KS(b)R 27. března 1922	743
ŘEČ PŘI UKONČENÍ XI. SJEZDU KOMUNISTICKÉ STRANY (BOLŠEVIKŮ) RUSKA 2. dubna 1922	778
O „DVOJÍ“ PODŘÍZENOSTI A ZÁKONITOSTI. SOUDR. STALINOVÍ PRO POLITBYRO	780
PĚT LET RUSKÉ REVOLUCE A PERSPEKTIVY SVĚTOVÉ REVOLUCE.	
<i>Referát na IV. kongresu Komunistické Internacionály 13. listopadu 1922</i>	784
POZNÁMKY K ÚKOLŮM NAŠÍ DELEGACE V HAAGU	795
STRÁNKY Z DENÍKU	799
O DRUŽSTEVNICTVÍ	803
O NAŠÍ REVOLUCI. O vzpomínkách N. Suchanova	809
JAK MÁME REORGANISOVAT DÉLNICKO-ROLNICKOU INSPEKCI.	
<i>Návrhy XII. sjezdu strany</i>	812
LÉPE MĚNĚ, ALE LÉPE	816